

Kuidas saada aru, kas oled legitiimne, avatud ja vastutav?

Lihtne viis on end ise analüüsida ja vajadusel küsida tagasisidet ka organisatsioonist huvitatud inimestelt. Et teemad liiga laiali ei valguks, pakun välja väidetel põhinevat eneseanalüüsi, mille abil hinnata kuidas organisatsioon vastab legitiimsust, avatust ja vastutavust tagavatele näitajatele. Ehk teisisõnu, kui näiteks on avatust puudutavad näitajad olemas ja saanud kõrge hinde, võib organisatsiooni avatust hinnata heaks.

Need väited on universaalsed, peaksid katma kogu organisatsiooni LAVi ja sobima enamusele. Mõned siin toodud väidetest on olemas ka EMSLi organisatsiooni arendamise käsiraamatus. On võimalik, et mõnel organisatsioonil on mõni oluline näitaja lisaks, mõnel on aga probleemid, mis siia alla ei mahu, või pole mõni näitaja üldse vajalik (nt. küsimus liikmetega sihtasutusele). Sellest pole midagi – kasutage lugemisel ja hindamisel tervet mõistust.

Kui saate ühel teemal mitmetes väidetes kehvad hinded ja on näha, et see teema on organisatsiooni missiooni elluviimise seisukohalt probleem, siis tasub võtta see eraldi ette ja anda igale küsimusele detailne hinnang. Kui mõni teema on organisatsioonis esmase analüüsi põhjal arendamata või sellega ei ole üldse tegeletud, siis tasub minna veelgi sügavamale, esitades järjest konkreetsemaid ja detailsemaid küsimusi või väiteid, ning pannes kirja, mida tuleb lahendamiseks teha. Tabelite struktuuri ei pea punkt-punktilt järgima ja protsess võib olenevalt ühenduse suurusest, vanusest ja muudest teguritest olla erinev ning kogenumatel ka intuiitiivne, kuid läbimõtlemine ja kirjapanemine on igale organisatsioonile väärtuslikud.

Lugege väited läbi, mõelge kuidas teil asjad on ja andke koos oma meeskonnaga neile vastused. Pange analüüsi käigus leitu ja otsustatu kirja. Osad tegevused on ühekordsed ja kui need on tehtud, tuleb regulaarsuselt jälgida, et asi toimiks (nt põhikirja korrastamine ja ajakohastamine); teised võivad aga nõuda pidevat tööd (nt teenuste kohta tagasiside kogumise süsteem). Oluline, et te ei teeks endale selliseid abivahendeid, mida te ei taha ega oska kasutada, mis teile ei sobi või mis jäävad lihtsalt kuskile seisma. Leidke enda tööle, organisatsioonile, töökultuurile ja vajadustele sobivad. Pange nad ajalise plaani koos vastutajate ja vajaminevate vahendite kirjeldusega (aeg, raha, teadmised) ning asuge tegutsema.

Tehke endast kõik, et end hinnata ja vaadata, kus saaksite toimida paremini ja selgemini.

Küsimusi? Kirjutage kristina@ngo.ee. **Jõudu!**

Näitajad, mille alusel saad aru, kas oled legitiimne, avatud ja vastutav	Hinda 0-5 5= väga hea 1= väga kehv 0= pole vajalik	Kuidas on see kindlustatud? Nt. kodulehel, põhikirjas, koolitus vms.	Mida plaanime/võiksime parandada, muuta, luua, või milleks valmistuda?
Me oleme legitiimne, sest:			
Meil on ajakohane põhikiri			
Meil on muud vajalikud dokumendid (nt nõukogu töökord, liikmete kaasamise kord, huvide konflikti välistav kokkulepe vms)			
Meil on oma väärtuste kogum (nt eetikakoodeks) või kasutame kodanikuühenduste eetikakoodeksit ja see on kõikidele huvilistele kättesaadav			
Meie organisatsioonil on selge ja kirjalikult vormistatud missioon , mis ütleb, mida, kellele, kuidas ja mil määral organisatsioon teeb			
Meie organisatsioonil on arusaadav ja jagatud visioon , mis ütleb, mida, kellele, kuidas ja mil määral tahetakse teha			
Meie eesmärgid (3-5) on selgelt sõnastatud ja omavahel haakuvad ning viivad organisatsiooni missioonist visioonini			
Meie tegevused (sh projektid, teenused) on missiooniga kooskõlas ja vastavad sihtrühmade vajadustele ja soovidele (nad on rahul)			
Meie huvirühmad on rahul meie tulemuste ja tegevuste kvaliteediga			
Me kasutame vabatahtlikke ja meil on läbi mõeldud nende ülesanded, värbamine, tegutsemine ja hindamine			
Meil on läbi mõeldud ja kirja pandud põhimõtted , mis tagavad rahalise ja poliitilise sõltumatuse			
Oleme loonud vajaliku töövormi (nt võrgustik, platvorm) või osaleme mõne töös, et koos eesmärgi saavutada (nt liikmete kaasamine)			
Meie õigussuhted teistega (partnerid, rahastajad, liikmed jt) on selged ja korrektsed.			
Meil on hea maine nii sihtrühmade kui ka teiste sidusrühmade silmis (teema ja organisatsioon)			
Meil on tunnustatud ja lugupeetud inimesed (sh töötajad, nõukogu, vabatahtlikud)			
Meil on tõendatud kompetentsus ja teadmised oma teemast ja sihtrühmast			
Meil on saavutused ja arusaam oma mõjust			

Näitajad, mille alusel saad aru, kas oled legitiimne, avatud ja vastutav	Hinda 0-5 5= väga hea 1= väga kehv 0= pole vajalik	Kuidas on see kindlustatud? Nt kodukal, põhikirjas, koolitus vms.	Mida plaanime/võiksime parandada, muuta või luua, või milleks valmistuda?
Me oleme avatud, sest:			
Me oleme proaktiivsed, selged ja ausad oma töös, otsuste tegemisel, plaanides, info jagamisel, saavutustest ja ebaõnnestumistest rääkimisel?			
Meie kodulehel on organisatsiooni missioon, eesmärgid, plaanid, inimesed jne. ning see info on saadetud ka sidusrühmadele			
Meil on selged otsustusmehhanismid ja tööpõhimõtted			
Meil on oma tööks vajalike vahendite (sh rahaliste) kogumise põhimõtted või hea tava			
Meie taotlused ja vahendite kogumine (sh eelarved) on kooskõlas meie missiooni ja eesmärkidega			
Meil on selged protseduurid eestkosteks ja seisukohtade võtmiseks			
Meil on toimiv sisekommunikatsioon (sh kaasamine)			
Me kaasame oma sihtrühmi järjepidevalt, avatult ja tõhusalt			
Meil on selged põhimõtted info kogumiseks, kasutamiseks ja tõendamiseks			
Me kasutame audiitorit , väliseid hindajaid ja demokraatlikke valimisviise			

Näitajad, mille alusel saad aru, kas oled legitiimne, avatud ja vastutav	Hinda 0-5 5= väga hea 1= väga kehv 0= pole vajalik	Kuidas on see kindlustatud? Nt kodukal, põhikirjas, koolitus vms.	Mida plaanime/ võiksime parandada, muuta või luua, või milleks valmistuda?
Me oleme vastutavad, sest:			
Me oleme läbi mõelnud oma vastutavuse üles, alla, sisse ja välja			
Meil on paigas eneseregulatsiooni reeglid , nt võrdse kohtlemise põhimõtted, huvide konflikti vältimise põhimõtted, liikmete vastuvõtmise ja väljaarvamise kord jms			
Meil on oma missioonile, eesmärkidele ja soovitud tulemustele vastavalt korraldatud valitsemisstruktuur ja juhatuse/ nõukogu valimis- ja töökord			
Meil on oma missioonile, eesmärkidele ja soovitud tulemustele vastavalt korraldatud inimeste ning vahendite leidmise plaan			
Meil on arusaadavad ja meie missioonile, eesmärkidele ja soovitud tulemustele vastavalt korraldatud finantspõhimõtted , mis tagavad meie sõltumatuse ja avatuse ning selgitavad vahendite kasutamist (sh auditeerimine, lepingud, järelevalve jms)			
Meil on läbi mõeldud kaasamise põhimõtted (nii missiooni, eesmärkide kui ka eestkoste ja teenuste väljatöötamisse)			
Meil on läbi mõeldud mõju saavutamise ja hindamise mudel			
Meil on läbi mõeldud ja selge tagasiside kogumise viis			
Meil on läbi mõeldud ja selged kommunikatsioonikanalid ja sõnumid , kust selgub, mis meil on plaanis, mida me teeme ja kuidas meil on läinud			
Meil on olemas läbimõeldud probleemide ja kaebustega tegelemise kord			
Meie seisukohad on tõendatud, me ei vassi ja kasutame ausaid tööpõhimõtteid			
Me teeme tööd ja juhime oma organisatsiooni professionaalselt			
Me kasutame aastaaruannet , rahastajatele tehtud aruandeid, tegevusaruandeid, finantsaruandeid, aga ka sotsiaalseid aruandeid, ja keskkonnuaruandeid jms. Need on ausad, õigeaegsed ja korrektsed			

Seega, meie olukord on:

Järelikut peame tegema järgmist:

Esmaspäeval teen need konkreetset asjad (1-3):